

Гулай Василь Васильович
Максимець Віра Євгенівна

Парламентські вибори в Естонській Республіці 2023 року в контексті зміцнення нового геополітичного балансу сил та пріоритетів безпекового розвитку Балтійського регіону й Європи в цілому

УДК 327

DOI <https://doi.org/10.24195/2414-9616.2023-6.13>

Гулай Василь Васильович
доктор політичних наук, професор,
завідувач кафедри міжнародної
інформації
Національного університету
«Львівська політехніка»
вул. Степана Бандери, 12, Львів,
Україна
ORCID: 0000-0002-7609-7967

Максимець Віра Євгенівна
кандидат політичних наук, доцент,
доцент кафедри міжнародної
інформації
Національного університету
«Львівська політехніка»
вул. Степана Бандери, 12, Львів,
Україна
ORCID: 0000-0002-9003-7055

Авторами проаналізовано парламентські вибори, які із застосуванням технологій онлайн-голосування тривали в Естонії з 27 лютого по 5 березня 2023 р., виходячи із соціологічних опитувань та попередніх підрахунків паперових бюлетенів, що несли загрозу поразки урядової коаліції на чолі із лідеркою Партії реформ Каї Каллас та зростанням впливу популістських сил із риторикою, що збігається з російською пропагандою – Естонської консервативної народної партії (EKRE) та Центристської партії. Однак підсумки голосування та наступний початок коаліційних переговорів дозволяють обґрунтовано припускати про збереження зовнішньополітичного курсу Естонії, що серед іншого, не виключає використання такого інструменту обмеження впливу РФ в Балтійському регіоні як реалізацію Естонією та Фінляндією норм міжнародного морського права для прибережних держав щодо догляду російських кораблів на предмет виявлення підсанкційних товарів.

Таким чином, результати парламентських виборів в Естонії із продовженням внутрішньополітичного курсу уряду Каї Каллас дозволять говорити про збереження та розширення співробітництва з Україною у протистоянні російській широкомасштабній агресії та обмеження впливу «агентів кремля» в естонському політичному класі із його значною часткою й впливом т.зв російськомовних мешканців, особливо на сході країни. Естонія на парламентських виборах, як перед тим Чехія на виборах президентських, переконливо спростовують песимістичні геополітичні прогнози про «швидку втому Європи від України» та небезпеку реваншу прокремлівських популістських сил у країнах ЄС.

Ключові слова: Естонська Республіка, Балтійський регіон, парламентські вибори, геополітичний баланс сил.

Вступ. Початок широкомасштабної агресії Російської Федерації проти України 24 лютого 2022 року та наступне формування широкої проукраїнської міжнародної коаліції зумовили зміну геополітичного балансу сил та траєкторії безпекового розвитку Балтійського регіону й Європейського континенту в цілому.

Попри відносно невеликі розміри території й оборонний потенціал помітну роль у дипломатичній, військово-технічній та гуманітарній допомозі нашій державі вже другий рік надає Естонська Республіка. Естонія стала першою країною, яка дії росії в Україні визнала геноцидом. Саме ця держава виділила найбільше коштів на допомогу Україні у співвідношенні до власного ВВП – 1,13%. При власному населенні менше 1,5 млн. осіб на сьогодні в Естонії прийняла понад 65 тис. українських вимушених переселенців.

Попередні тридцять років новітнього досвіду розбудови української державності Естонія залишалася поза належною увагою, поступаючись іншим більшим державам, що значно перевищують її територія, бо як відомо становить 45,227 тис. км², що складає всього 7,5% території України в міжнародно визначених кор-

донах. Населення цієї країни за даними на 1 січня 2017 року становило 1 млн. 317 тис. осіб [12, с. 50].

Що ж до етнічної структури населення (на 01 січня 2016 р.), естонці становили 68,82%, росіяни – 25%, українці – 1,75%), білоруси (0,9%). В Естонії на той час проживало 23,2 тис. українців. Проте все змінилося 24 лютого 2022 року. З кінця лютого до середини грудня минулого року до Естонії в'їхали 119 762 українські вимушені мігранти, із яких 65 060 залишилися в країні [12, с. 50].

Мета та завдання. Головною метою статті є аналіз парламентських виборів в Естонській Республіці 2023 року в контексті формування нової геополітичної конфігурації. Провідні завдання: визначення впливу результатів парламентських виборів в Естонії у питаннях стримування росії та протидії її агресії в Україні, з'ясування підтримки Естонії у створенні єдиної проукраїнської платформи на дипломатичному, оборонному, фінансовому полях.

Методи дослідження. Під час дослідження використані, у першу чергу, загальнонаукові методи. Авторами застосовується комплекс політологічних (порівняльний, структурно-функціо-

нальний, системного аналізу, нормативний), історичних (проблемно-історичний, хронологічний, ретроспективний, синхроністичний) та загальнонаукових (аналітичний і синтетичний, індуктивний і дедуктивний) методів.

Результати. На кінець серпня минулого року Естонія зайняла друге місце в рейтингу друзів України від міжнародного видання Forbes, зокрема враховуючи те, що вона надала допомоги біженцям з України на 300 млн євро, що склало 1,13% ВВП; вислала 17 російських дипломатів і тд.

Зростання обсягів та військово-технічної допомоги Естонії Україні навіть в умовах виборчої кампанії, де опоненти чинного уряду Кая Каллас активно спекулювали на цій проблематиці. Так, в середині січня 2023 р. естонський уряд у четвер вирішив надати Україні військову допомогу на суму 113 мільйонів євро, що є найбільшим пакетом допомоги, наданим країною [6].

Отже, військова допомога Україні зросте до 370 млн євро, зазначила прес-служба уряду. Цього разу пакет військової допомоги складається з гаубиць, протитанкової зброї, боєприпасів, засобів забезпечення артилерійських підрозділів і гранатометів. Естонія надає десятки 155-мм і 122-мм гаубиць, боєприпасів, автомобілів підтримки для артилерійських підрозділів, понад сотню протитанкових гранатометів Carl-Gustav і понад тисячу одиниць боєприпасів до них. В уряді зазначили, що військова допомога Києву не знижує обороноздатності Естонії, і надані Україні гармати найближчим часом замінять корейські самохідні артустановки K9. Крім того, безпеку забезпечує присутність союзників, зокрема нещодавно розміщені тут американські реактивні системи залпового вогню HIMARS [6].

Не зважати на те, скільки залишилось для власної оборони й віддати Україні – це крок естонського уряду, який значно звужує аргументи певних держав, якими вони пояснюють зволікання з військовою допомогою. Перемога над росією для Естонії це теж екзистенційне питання. Приборкати агресивного сусіда – надважлива ціль для країн Балтії [1].

Варто докладніше зупинитися власне на перебігу парламентської виборчої кампанії в Естонії та результатах підрахунку голосів. Парламентські вибори, які із застосуванням технологій онлайн-голосування тривали в Естонії з 27 лютого по 5 березня 2023 р., виходячи із соціологічних опитувань та попередніх підрахунків паперових бюлетенів несли загрозу поразки урядової коаліції на чолі із лідеркою Партії реформ Каї Каллас та зростанням впливу популістських сил із риторикою, що збігається з російською пропагандою – Естонської консервативної народної партії (EKRE) та Центристської партії.

Що ж до EKRE та центристів, то в них давня та зигзагоподібна історія (головна різниця

в тому, що Центристська партія була заснована у 1991 році, а EKRE з'явилася в результаті об'єднання двох політичних сил, одна з яких працювала з 1994 року, друга – з 2006-го). Але зараз найголовніше – їхній сучасний стан. Обидві партії сповідували на виборах популістську тактику – говорили те, що хотіли почути виборці, причому так, аби догодити як естонському, так і російському виборцю.

Раніше головним представником інтересів російськомовних громадян Естонії (значна кількість яких перебуває під інформаційним впливом кремля) вважалася Центристська партія. Але після того, як вона у 2019-му на два роки очолила правлячу коаліцію, сталося те, що мало статися. У той час, як глава партії та прем'єр Юрі Ратас проводив акцентовану проєвропейську, в тому числі проукраїнську політику, слова партійної «спікерки для росіян» Яни Тоом звучали для цього електорального сегменту все менш переконливо. По суті Центристська партія – це чудовий механізм для безпечної утилізації голосів невдоволеного проросійського електорату.

Втім, у ставленні до російської агресії позиція «центристів» була однозначною, і зовсім не такою, яку в інших країнах можна було би чекати від партій з «проросійським» іміджем: «Україна бореться за всю Європу та захищає наші цінності. У зв'язку з цим ми маємо зосередитись на наданні Україні підтримки в усіх можливих сферах; на ізолюванні росії та підвищенні ціни агресії», – заявив у березні минулого року глава центристів та одночасно спікер Рійгікогу Юрі Ратас [11].

Звичайно, що позицію партії визначає не лише її голова. Втім, щоб остаточно очиститися від симпатиків путіна, центристи виключили з партії політиків, відомих своїми проросійськими заявами.

Найбільш рейтинговий із них – Михайл Стальнухін, колишній голова міськради Нарви (найбільш російського міста Естонії) та борець із демонтажем радянських монументів, – вирішив балотуватися в парламент як самовисуванець. Понад те, він анонсував, що у разі перемоги розпочне створення «російської партії» Останні рейтинги перед виборами показували, що центристи вже впали на третю сходинку, пропустивши вперед правопопулістську партію EKRE. Опитування перед виборами дають EKRE і центристам підтримку на рівні 18,6% та 16,4% відповідно [11].

Почався відчутний відтік виборців. З різних причин в Естонії не відбулося формування міцної партійної сили, орієнтованої саме на російськомовного виборця (як у Латвії). З урахуванням цього EKRE, до того відома гучними антимосковськими заявами, стала робити популістський акцент на антиукраїнську риторіку – наприклад, стосовно українських заробітчан. І тут для них була подвійна користь: поповнити електоральний багаж за раху-

нок росіян, а також «відмитися» перед західними партнерами, які звинувачували їх у расизмі через антимигрантські заяви. («Ми ж не тільки проти мігрантів з Нігерії та Сирії. Подивіться – ми й проти «білих» українців!») [8].

Головні обличчя цієї партії: глава – Мартін Хельме; його батько, попередній очільник EKRE – Март Хельме, а також Генн Пиллуаас, який був спікером Рійгікогу у 2019–2021 рр. Останній – це, так би мовити, «Яна Тоом навпаки». Своїми патріотичними заявами проти російського імперства він має заспокоїти тих, хто побоюється, щоб EKRE не стала надто промосковською. EKRE дуже складно назвати прихильниками рф чи владіміра путіна. Це популісти, які позиціонують себе як консерватори. І які, серед іншого, постійно заявляють про небезпеку росії та про необхідність готуватися до можливого російського вторгнення. Більш того, довгий час EKRE мала репутацію відвертих русофобів, які пропонували обмежити права етнічних росіян. Втім, саме ця політична сила просуває тези, однозначно вигідні Кремлю [8].

По-перше, EKRE виступає проти прийняття українських біженців. Ця партія і до повномасштабного вторгнення рф заявляла про небезпеку від українців, які приїжджають до Естонії та забирають робочі місця, критикуючи надання Україні безвізу. А зараз вони заявляють, що Естонія більше не може приймати українців, а гроші, що спрямовані на їхню підтримку, доцільніше віддати естонцям, що постраждали від нинішнього зростання цін.

Друга небезпечна для України теза EKRE – про те, що, передаючи зброю Україні, Естонія стає беззахисною перед можливим вторгненням РФ. Ця теза особливо активізувалася в останні тижні, коли стало відомо, що Естонія передає Україні всі свої 155-міліметрові гаубиці, про що докладніше далі.

Гучна дискусія змусила військових відповісти на такі звинувачення – там переконують, що за минулий рік естонська армія суттєво посилилася, і тому передача гаубиць не стане критичною для обороноздатності країни. Тим більше, що незабаром Естонія отримає закуплені у США системи HIMARS. Втім, ці аргументи не заспокоюють EKRE – там продовжують заявляти, що Естонії варто зупинитися у наданні зброї Україні.

На цьому тлі газета Eesti Päevaleht оприлюднила сенсаційні результати свого розслідування. Журналісти стверджують, що структури, пов'язані із засновником приватної військової компанії «Вагнер» Євгенієм Пригожиним, розробили й частково втілили в життя план із втручання у політичне життя Естонії, в тому числі – підігруючи партії EKRE під час виборів 2019 року.

Ще невідомо, як цей скандал вплине на політичні розклади. Швидше за все, у новому парламенті буде створено спеціальну комісію з розслідування достовірності цих звинувачень. В контексті

українських дискусій про електронне голосування варто зазначити, що на цьогорічних парламентських виборах в Естонії вперше в історії онлайн проголосували понад 50% виборців, які взяли участь.

В Естонії виборці можуть віддати свій голос у три способи: традиційно на виборчій дільниці; поштою; а також дистанційно за процедурою електронного голосування [7]. Естонія відома високим рівнем цифровізації, в абсолютній більшості пересічних виборців є картридери, щоби зчитувати чипи з паспортів; цей метод використовують для надання електронних послуг, а тому цілком природно з'явилася ідея про «голосування через Інтернет».

Дистанційне голосування стартувало ще 27 лютого 2023 р. Цього року електронне голосування відбувалося за зміненою процедурою. Виборець, що віддав голос через Інтернет, має право передумати і у фінальний день голосування (а це була неділя 5 березня) прийти на виборчу дільницю і проголосувати паперовим бюлетенем. У цьому разі голос, відданий через інтернет, знімається. Відомо, що понад 1300 естонців, які проголосували через Інтернет, вирішили змінити (або підтвердити) свій голос та прийшли на дільницю також за паперовим бюлетенем [7].

Ще одна особливість е-голосування в Естонії – це тривалий підрахунок е-голосів. Е-голос кожного виборця, який не пішов на дільницю, зберігається у зашифрованому вигляді, і почати підрахунок цих голосів наперед технічно неможливо. Його запускають лише після закриття дільниць, і для цього треба, щоби члени ЦВК зібралися разом та об'єднали фрагменти ключа дешифрування (що робиться публічно). Лише тоді починається обчислювальний процес, який є доволі тривалим – навіть в Естонії, з її невеликою кількістю населення, дешифрування забрало добряче понад годину. А зважаючи на особливості голосування у 2023 році, коли треба було звірити списки виборців, все додатково затягнулося: чекати на електронні голоси довелося понад три години після закриття дільниць.

Із 615 тисяч виборців, які взяли участь у голосуванні, онлайн свої голоси віддали 313 тисяч – включно з президентом Естонії Аларом Карісом. Загальна явка склала 63,7%. Це перший випадок в історії країни, коли онлайн проголосували понад 50%. У Таллінні й Тарту кількість електронних бюлетенів майже удвічі перевищила кількість паперових [13]. До речі, на попередніх парламентських виборах, у 2019 році, інтернет-голосування використали близько 247 тисяч виборців, а на місцевих виборах 2021 року – понад 263 тисячі [4].

Існування онлайн-голосування та особливості процедури призвели до того, що майже до

останнього моменту підрахунку голосів лідувала правопопулістська EKRE, а після додавання електронних голосів картина радикально змінилася – на перемогу ліберальної Партії реформ чинної прем'єрки Каї Каллас.

Отже, 101 парламентське місце Рійгікогу розподілилося наступним чином: правляча Партія реформ – 31,2% голосів (37 мандатів), опозиційна консервативно-популістська партія EKRE – 16,1% (17 депутатських місць) [13], ще одна опозиційна сила – Центристська партія – 15,3% (16) [10], новий учасник парламентських перегонів – партія «Eesti 200» – 13,3% (14 місць), Соціал-демократична партія (9,3% – 9 місць) та Isamaa/Вітчизна (8,2% – 8 місць). Решта три партій, що взяли участь у виборах, не подолали п'ятивідсоткового бар'єру [13].

Серед іншого, за результатами цих виборів до Рійгікогу проходить 30 депутатів-жінок – більше ніж у будь-які попередні скликання. Найбільше депутаток – у складі Партії реформ, 13 із 37, які проходять у законодавчий орган, на другому місці – «Естонія 200», серед депутатів якої буде п'ять жінок [7].

Ці дані в цілому збіглися з прогнозами попередніх виборів, згідно з якими саме ці шість партій проходили до парламенту. Проте в підсумку ліберальні, проєвропейські партії набрали на 3% більше, ніж очіувалося, а популістські центристи та EKRE – на 3–5% менше. Що дуже відчутно вплинуло на розподіл місць в естонському парламенті та ландшафт на початку коаліційних переговорів [7].

Для початку про коаліційну більшість можна говорити, починаючи з 51 мандату. Хоча перемога Партії реформ Кая Каллас виглядає надто впевненою, але цього недостатньо до одноосібного формування уряду. Одночасно ліберальні політсили, дуже схожі за поглядами, Партія реформ і «Eesti 200», разом вже мають 51 мандат.

Зокрема, це впливає з того, що великою перемогою вибори стали для відносно нової політсили, лібералів Eesti 200, чия програма дуже близька до «реформістів» (до речі, лідерка партії Крістіна Каллас має таке ж прізвище, як і лідерка Партії реформ Кая Каллас). У 2019 році «Естонія 200» вперше брала участь у виборах, але тоді не змогла пройти до парламенту (отримала 4,4% за прохідного бар'єра у 5%), а цього разу здобула 13,3% голосів і отримує 14 мандатів [13].

Про свою готовність долучитися до них заяви соціал-демократи, що дозволяє сформувати відносно стабільну парламентську більшість у 60 мандатів, обмеживши до мінімуму вплив Естонської консервативної народної партії (EKRE) та Центристської партії. Власне естонські соціал-демократи – солідна європейська партія, яка, серед іншого, чітко та принципово протистоїть шовіністичній політиці Москви. Її глава – міністр внутрішніх справ у нинішньому складі уряду Лаурі Ляене-

метс. Також є у складі кілька колишніх міністрів закордонних справ. Отже, естонські есдеки – це надійний і прогнозований коаліційний партнер [7].

Отже, попри відносно невеликі розміри території та оборонний потенціал помітну роль у дипломатичній, військово-технічній та гуманітарній допомозі Україні вже другий рік надає Естонська Республіка. Естонія стала першою країною, яка дії Росії в Україні визнала геноцидом. Саме ця держава виділила найбільше коштів на допомогу Україні у співвідношенні до власного ВВП. При власному населенні менше 1,5 млн. осіб на сьогодні в Естонії прийняла понад 65 тис. українських вимушених переселенців.

Як зазначила прем'єр-міністр Кая Каллас, що естонці знають зі своєї болісної історії, що відбувається, коли зло перемагає, а велика країна поглинає маленькі. Якщо Україна впаде, свобода в інших частинах світу буде також під загрозою. Допомагаючи Україні захистити її незалежність, естонці захищають права всіх країн, включно з Естонією, на свободу та демократію. Тому неминуче необхідно продовжувати надавати військову допомогу Україні [6]. Вона додала, що українці дуже швидко навчилися пускати в дію надані системи озброєння. Прем'єр-міністр звернулася до інших країн із закликом «переглянути свої запаси», аби надсилати зброю Україні, оскільки війна росії проти України має ціну – ціну, яку вони платять в євро, а українці платять своїм життям.

Вже під час передвиборчої кампанії можна було обґрунтовано припускати про збереження зовнішньополітичного курсу Естонії, що серед іншого, не виключає використання такого інструменту обмеження впливу РФ в Балтійському регіоні як реалізацію Естонією спільно з Фінляндією на практиці норм міжнародного морського права для прибережних держав щодо догляду російських кораблів на предмет виявлення підсанкційних товарів.

Безпосередньо межуючи із агресивною росією Естонія не тільки всебічно допомагає Україні, але планує вдатися до нових інструментів впливу на кремлівський режим. Так, за словами Крісті Ленд, директор департаменту міжнародного права МЗС Естонії: «Переглянувши різні варіанти, які надає Конвенція з морського права прибережним державам, ми виявили, що в поточній ситуації безпеки та в ситуації, коли ми, як прибережна держава, хочемо мати більший контроль над Балтійським морем, встановлення прилеглої зони дозволило б Естонії здійснювати контроль за дотриманням своїх правових норм щодо митних і податкових питань, питань імміграції та санітарії, а також охорони археологічних об'єктів». Перевіряти, чи не везуть російські кораблі підсанкційні товари, або ж узагалі заборонити рух військових суден – усі ці права Естонія та Фінляндія мають як прибережні до протоки держави [1].

Висновки. Україна має системно відстежувати внутрішньополітичний ландшафт у державах Балтійського регіону, ураховуючи контекст тривалого гібридного впливу російської федерації в минулому та сьогодні. Таким чином, результати парламентських виборів в Естонії із продовженням внутрішньополітичного курсу уряду Каї Каллас дозволяють говорити про збереження та розширення співробітництва з Україною у протистоянні російській широкомасштабній агресії та обмеження впливу «агентів кремля» в естонському політичному класі із його значною часткою й впливом т.зв російськомовних мешканців, особливо на сході країни. Фокус уваги має бути приділено не лише утриманню сталого діалогу з провідними політичними колами Естонії (на рівні голови держави, уряду, парламентарів), а й представленню інтересів України в боротьбі з агресією РФ на рівні суспільства відповідних держав. Російські впливи відчутно формують суспільну думку, зокрема щодо неприпустимості «втручання» Естонії у російсько-українську війну, а також стосовно переключення відповідальності за конфлікт на НАТО і США. Естонія на парламентських виборах переконливо спростовує песимістичні геополітичні прогнози про «швидку втому Європи від України» та небезпеку реваншу прокремлівських популістських сил у країнах ЄС.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Абрамович О. Велика підтримка від маленької країни: як Естонія допомагає Україні? *Подробиці*. URL: <https://podrobnosti.ua/2466101-velika-pdtrimka-vd-malenko-krani-jak-estonija-dopomaga-ukran.html>
2. Богданьок О. В Естонії розповіли, скільки прихистили українських біженців. *Суспільне новини*. URL: <https://suspijne.media/347600-v-estonii-rozpozvili-skilki-prihistili-ukrainskih-bizenciv/>
3. Будрін А. В Естонії на парламентських виборах перемогла партія прем'єра, яка підтримує Україну. *УНІАН*. URL: <https://www.unian.ua/politics/v-estoniji-na-parlamentskih-viborah-peremogla-partiya-prem-yera-yaka-pidtrimuye-ukrajinu-12169131.html>
4. Вибори в Естонії: вперше в історії понад 50% виборців голосували онлайн. *Європейська правда*. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/news/2023/03/6/7157420/>
5. Гулай В. Велика перемога маленької Естонії: до результатів парламентських виборів в українському контексті. *Стожари. Сайт української діаспори*. URL: <https://svitua.org/2023/03/14/velyka-peremoga-malenkoyi-estoniyi-do-rezultativ-parlamentskyh-vyboriv-v-ukrayinskomu-konteksti/>
6. Естонський уряд у четвер вирішив надати Україні військову допомогу на суму 113 мільйонів євро, що є найбільшим пакетом допомоги, наданим країною. *УКРІНФОРМ*. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-ato/3655229-estonia-nadae-ukraini-paket-vijskovoi-dopomogi-na-113-miljoniv.html>
7. Ємець М., Сидоренко С. Е-вибори проти популістів: як інтернет-голосування в Естонії закріпило під-

тримку України. *Європейська правда*. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/articles/2023/03/6/7157412/>

8. Кудрін О. Новий парламент Естонії: переконлива перемога Партії реформ. *УКРІНФОРМ*. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-world/3679387-novij-parlament-estonii-perekonлива-peremoga-partii-reform.html>

9. Ланда В. Польща, Естонія, США та ще 17 країн, які найбільше допомагають під час війни. Рейтинг друзів України від Forbes. *Журнал Forbes Україна*. URL: <https://forbes.ua/inside/polshcha-estoniya-ssha-ta-shche-17-krain-yaki-naybilshe-dopomagayut-pid-chas-viyni-reyting-druziv-ukraini-vid-forbes-24082022-7895>

10. Лисогор І. Партія чинної прем'єрки Естонії Каллас перемагає на виборах. *LB.ua*. URL: https://lb.ua/world/2023/03/06/547957_partiya_chinnoi_premierki_estonii.html

11. Панченко Ю. Ризик зупинки допомоги Україні: наскільки небезпечні парламентські вибори в Естонії. *Європейська правда*. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/articles/2023/02/28/7156974/>

12. Чорногор Я. О. Естонія. *Країни світу і Україна: енциклопедія*: в 5 т. Т. 1. Київ : Видавництво «Фенікс», 2017. С. 50.

13. Eesti Rahvusringhääling. Valimised 2023. URL: <https://www.err.ee/krk-valimised-2023>

REFERENCES:

1. Abramovych O. Velyka pidtrymka vid malenkoi krainy: yak Estoniia dopomahaie Ukraini? [Big support from a small country: how does Estonia help Ukraine?]. *Podrobytsi*. URL: <https://podrobnosti.ua/2466101-velika-pdtrimka-vd-malenko-krani-jak-estonija-dopomaga-ukran.html> [in Ukrainian].
2. Bohdanok O. V Estonii rozpozvily, skilky prykhystyly ukrainskykh bizhentsiv. [In Estonia, they told how many Ukrainian refugees they sheltered]. *Suspilne novyny*. URL: <https://suspijne.media/347600-v-estonii-rozpozvili-skilki-prihistili-ukrainskih-bizenciv/> [in Ukrainian].
3. Budrin A. V Estonii na parlamentskykh vyborakh peremohla partiia prem'iera, yaka pidtrymuie Ukrainu. [In Estonia, the Prime Minister's party, which supports Ukraine, won the parliamentary elections]. *UNIAN*. URL: <https://www.unian.ua/politics/v-estoniji-na-parlamentskih-viborah-peremogla-partiya-prem-yera-yaka-pidtrimuye-ukrajinu-12169131.html> [in Ukrainian].
4. Vybery v Estonii: vpershe v istorii ponad 50% vybortsiv holosuvaly onlain. [Elections in Estonia: for the first time in history, more than 50% of voters voted online]. *Yevropeiska pravda*. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/news/2023/03/6/7157420/> [in Ukrainian].
5. Hulai V. Velyka peremoha malenkoi Estonii: do rezultativ parlamentskykh vyboriv v ukrainskomu konteksti. [The great victory of little Estonia: to the results of the parliamentary elections in the Ukrainian context]. *Stozhary. Sait ukrainskoi diaspory*. URL: <https://svitua.org/2023/03/14/velyka-peremoga-malenkoyi-estoniyi-do-rezultativ-parlamentskyh-vyboriv-v-ukrayinskomu-konteksti/> [in Ukrainian].
6. Estonskyi uriad u chetver vyrishyv nadaty Ukraini viiskovu dopomohu na sumu 113 milioniv yevro, shcho ye naibilshym paketom dopomohy, nadanyim krainoiu. [The Estonian government on Thursday decided to pro-

vide military aid to Ukraine in the amount of 113 million euros, which is the largest aid package provided by the country]. *UKRINFORM*. ULR: <https://www.ukrinform.ua/rubric-ato/3655229-estonia-nadae-ukraini-paket-vijskovoi-dopomogi-na-113-miljoniv.html> [in Ukrainian].

7. Yemets M., Sydorenko S. E-vybory proty populistiv: yak internet-holosuvannia v Estonii zakripylo pidtrymku Ukrainy. [E-elections against populists: how Internet voting in Estonia cemented support for Ukraine]. *Yevropeiska pravda*. ULR: <https://www.eurointegration.com.ua/articles/2023/03/6/7157412/> [in Ukrainian].

8. Kudrin O. Novyi parlament Estonii: perekonlyva peremoha Partii reform. [The new Parliament of Estonia: a convincing victory of the Reform Party]. *UKRINFORM*. ULR: <https://www.ukrinform.ua/rubric-world/3679387-novij-parlament-estonii-perekonliva-peremoga-partii-reform.html> [in Ukrainian].

9. Landa V. Polshcha, Estoniia, SShA ta shche 17 krain, yaki naibilshe dopomahaiut pid chas viiny. Reitynh друзiv Ukrainy vid Forbes. [Poland, Estonia, the USA and 17 other countries that help the most during the

war. Rating of friends of Ukraine from Forbes]. *Zhurnal Forbes Ukraine*. ULR: <https://forbes.ua/inside/polshcha-estoniya-ssha-ta-shche-17-krain-yaki-naybilshe-dopomagayut-pid-chas-viyni-reyting-druziv-ukraini-vid-forbes-24082022-7895> [in Ukrainian].

10. Lysohor I. Partii chynnoi prem'ierky Estonii Kallas peremahaie na vyborakh. [The party of the current Prime Minister of Estonia, Kallas, wins the elections]. *LB.ua*. ULR: https://lb.ua/world/2023/03/06/547957-partiya_chynnoi_premierki_estonii.html [in Ukrainian].

11. Panchenko Yu. Ryzky zupynky dopomohy Ukraini: naskilky nebezpechni parlamentski vybory v Estonii. [The risk of stopping aid to Ukraine: how dangerous are parliamentary elections in Estonia]. *Yevropeiska pravda*. ULR: <https://www.eurointegration.com.ua/articles/2023/02/28/7156974/> [in Ukrainian].

12. Chornohor Ya. O. Estoniia. *Krainy svitu i Ukraina: entsyklopediia*: v 5 t. T 1. Kyiv : Vydavnytstvo «Feniks», 2017. S. 50. [in Ukrainian].

13. Eesti Rahvusringhääling. Valimised 2023. ULR: <https://www.err.ee/krk-valimised-2023>

Parliamentary elections in the Republic of Estonia in 2023 in the context of strengthening the new geopolitical balance of forces and priorities for the security development of the Baltic region and Europe

Hulai Vasyly Vasylovych

Doctor of Political Science, Professor,
Head at the Department of International
Information
Lviv Polytechnic National University
Stepana Bandery str., 12, Lviv, Ukraine
ORCID: 0000-0002-7609-7967

Maksymets Vira Yevhenivna

Ph.D. in Politology, Associate Professor,
Associate Professor at the Department
of International Information
Lviv Polytechnic National University
Stepana Bandery str., 12, Lviv, Ukraine
ORCID: 0000-0002-9003-7055

The authors analyzed the parliamentary elections that took place in Estonia from February 27 to March 5, 2023, using online voting technologies, based on sociological surveys and preliminary calculations of paper ballots, which threatened the defeat of the government coalition led by the leader of the Reform Party Kai Kallas and the growing influence of populist forces with rhetoric that coincides with Russian propaganda – the Estonian Conservative People's Party (EKRE) and the Center Party.

However, the results of the vote and the subsequent start of coalition negotiations allow us to reasonably assume that Estonia will maintain its foreign policy course, which, among other things, does not exclude the use of such a tool to limit the influence of the Russian Federation in the Baltic region as the implementation by Estonia and Finland of the norms of international maritime law for coastal states regarding the maintenance of Russian ships in detection of sanctioned goods.

Thus, the results of the parliamentary elections in Estonia with the continuation of the internal political course of the Kai Kallas government will allow us to talk about maintaining and expanding cooperation with Ukraine in the face of Russian large-scale aggression and limiting the influence of «Kremlin agents» in the Estonian political class with its significant share and influence of the so-called Russian-speaking residents, especially in the east of the country. Estonia in the parliamentary elections, like the Czech Republic in the presidential elections before that, convincingly refute the pessimistic geopolitical forecasts about the «quick fatigue of Europe from Ukraine» and the danger of revenge by pro-Kremlin populist forces in the EU countries.

Key words: Republic of Estonia, Baltic region, parliamentary elections, geopolitical balance of power.